

BESLUT
2013-08-26

Dnr: 2013-01127

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 20 februari 2013

Saken

Bosättning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för fortsatta studier vid ett universitet i Lettland under tiden den 28 januari – den 26 juni 2013 och uppgav att han och hans föräldrar är svenska medborgare och att hans pappa arbetar i Sverige.

CSN avslog ansökan med hänvisning till att NN inte kan undantas från kravet på bosättning i Sverige enligt EU-rätten. CSN anförde vidare att NN visserligen varit studerande i Lettland men att han inte redovisat något arbete i Sverige efter det att han använt sig av sin rätt till fri rörlighet.

NN överklagade den 27 februari 2013 beslutet och anförde i huvudsak att han på grund av ett misstag inte lämnat korrekta uppgifter om sin bosättning. Han har bott i Sverige i fyra år under två olika perioder, varav första perioden augusti 2006 – september 2008 och andra perioden augusti 2009 till september 2011 och han har varit folkbokförd i Sverige sedan augusti 2006. Sedan 2011 har han studerat vid ett universitet i Lettland.

CSN överlämnade ärendet med yttrande den 18 mars 2013 och inkom den 19 augusti 2013 CSN med ett tilläggsyttrande med EU-domstolens förenade mål C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger i beaktande. CSN anförde i huvudsak att CSN bedömer att bosättningskravet i sin nuvarande utformning inte kan tillämpas på en del svenska medborgare som ska studera inom EU och som inte uppfyller kravet på bosättning på grund av att de tidigare har utnyttjat sin fria rörlighet inom EU. Detta förutsatt att tillämpningen av kravet hindrar personen från att utöva sin rätt att röra sig inom EU, att personen har tillräcklig anknytning till Sverige och att hans eller hennes samhällsintegration i Sverige är styrkt. CSN anser att NN inte hindras i sin rörlighet

då han sedan flera år mestadels har varit bosatt utanför Sverige och endast har begränsad samhällsanknytning till Sverige. CSN anser inte att det är självklart att NN kan anses vara en sådan unionsmedborgare som, genom tillämpningen av kravet på bosättning för att få svenskt studiestöd för studier i annat EU-land, hindras från att utnyttja sin fria rörlighet enligt artikel 21 FEUF och att överklagandet därför bör avslås.

NN har beretts möjlighet att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande.

Av dokumentationen i ärendet framgår bland annat följande. CSN avslog NN:s ansökan om studiemedel för studier vid ett universitet i Lettland från och med den 1 september 2011 på grund av att han inte uppfyllde kravet på bosättning i Sverige. NN överklagade beslutet och överklagandenämnden avslog överklagandet. Det framgår vidare att NN slutfört sina gymnasiestudier i Libanon med examensbevis i juli 2010. Vidare framgår att hans far är bosatt i Sverige sedan lång tid tillbaka och att hans mor sedan 2011 är bosatt i Sverige.

Författningsbestämmelser m.m.

Svenska nationella bestämmelser

Av 3 kap. 23 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren.

Enligt 12 kap 6 § CSNFS 2001:1 ska en person som uppfyller kravet på två års bosättning när han eller hon lämnar landet för att studera i ett annat land fortfarande anses vara bosatt i Sverige så länge han eller hon genomgår en studiestödsberättigande utbildning eller har utbildningsbidrag för doktorander.

Enligt 12 kap. 6 b § CSNFS 2001:1 ska andra personer än de som anges i 4–6 a §§ anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

EU-rätten

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

NN har slutfört sina gymnasiestudier i Libanon först i juli 2010. De uppgifter han lämnat om sin bosättning under tiden från augusti 2009 till september 2011 ger då inte tillräckligt stöd för att han varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren. För att han ska kunna beviljas studiemedel

för studier i Lettland krävs därför synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl har inte framkommit. NN kan därför inte få studiemedel för studier i Lettland enligt nationella regler.

EU-domstolen anförde i sitt avgörande den 18 juli 2013 i de förenade målen C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger att det får förekomma krav på anknytning och integration men att det avseende det i målet prövade tyska bosättningskravet var fråga om en allt för generell begränsning som utgjorde hinder mot den fria rörligheten och att det istället bör ankomma på den nationella domstolen att avgöra den verkliga graden av anknytning. Detta innebär enligt nämndens mening också att det svenska bosättningsvillkoret för studiemedel inte generellt kan tillämpas vid bedömningen av en unionsmedborgares rätt till studiemedel. Fråga är då om NN har tillräcklig anknytning till Sverige för att kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Några av de faktorer som därvid kan vägas in, och som finns uppräknade i det aktuella avgörandet från EU-domstolen är, om den sökande är medborgare i landet och genomfört en betydande del av sin skolgång där. Även faktorer som familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band kan visa sådan anknytning.

NN är svensk medborgare och har, sedan 2011 sina föräldrar bosatta i Sverige. Han har under några kortare perioder sedan fem års ålder varit bosatt i landet. Under tolv år har han bott och studerat, grundskola och gymnasium i Libanon. De omständigheter NN anfört visar i och för sig på en viss samhällsanknytning till Sverige. Denna anknytning kan dock inte bedömas vara tillräcklig för att han ska kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Kristina Salenstedt Linder

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen